דעם געננסטער׳ס געליבטע

:— א ראמאן פון קאנאדער לעבען —:

:— בעארבייט פאר׳ן „זשורנאל" פון יב״ס —:

(ערשטער קאפיטעל)

די זון אונטערגאנג איז געווען די שעהנסטע וואס איז ווען געווען געווארן. דער הימעל איז פארנאסען געווארן מיט רויטקייט, ווי א פלאם וואלט אים ארומגעכאפט. עס איז געווען אן אויסגוס פון א פייער, אין אין די רייכע הייזער האט מען זיך געגרייט צום גרויסארטיגן באל.

דאס איז געווען דער ערשטער באל פון סעזאן פון דעם גרויסן געשעפטסמאן מאריסאן, פארצושטעלען זיין זעכצעהן יעריגע טאכטער פאר דער אריסטאקראטיע, און איר אריינברענגען אין דער הויכער געזעלשאפט.

צוזאמען מיט דער זון אונטערגאנג, זענען אויך פארענדיגט געווארן אלע פארבאריישונגען צום באל, און די דינער שאפט איז געווען גרייט צו באדינען די געסט, און די איינגענומענע זיי אונטערצו האלטען.

געקומען איז מען מיט דעם גרעסטן פיראד. די געסט, פאבריקאנטען, ריכטער, הויכע רעגיערונגס בעאמטע, שטאדט פארשטעהער, און "פול דרעס מומס" דאמען, אין פרעכטיג גלאנציגע מלוידער, פון זייד, אטלאס, און צירונג פון בריליאנטען און דימאנטען, האבען אפגעשפיגעלט אין די הינדערטער עלעקטרישע לאמפען, וועלכע זענען צוגעפאסט געווארען לויט די פארשיעדענע צימערען.

יעדער האט פארבראכט אויף זיין שטיינער, די אינגערע אין טאנץ זאל, די עלטערע ביים בופעט, און טייל מיט רביות.

די עטליכע שטונדען זענען אוועק אין לוקסוס און פארווייולונג, יעדער האט גענומען פון לעבען וויפיעל ער אדער זי האבען געקענט, און אזוי ארום פארגעסען די גאנצע ארומיגע וועלט.

ביז דער זייגער האט געשלאגען צוויי, און די אנוועזענדע, מיעדע, אויסגעמאטערטע האבען גענומען געהן אהיים.

מיסעס ליכטענשטיין איז געשטאנען אין גרויסען פארדער זאל פון דעם גרויס־ארטיגען פאלאץ נעבען שפיגעל, וועלכער האט פארנומען א גאנצע וואנט, און איר שעהן קעפעל האט זיך פארלארען אין דעם ברייטען שאל פון טייערע פארויזער שפיצען אויסארבייטונג, וועלכע זענען געווען זען א זעלטענהייט אין קאנאדע.

עס האט זיך דערנעהענערט צו איר דער פארסאפעטער דיענער, וועלכער האט געזוכט איר אויטומאביל.

דער אויטומאביל פון דער מאדאם איז נאך ניטא, האט ער געזאגט.

אין זעלבען מאמענט האט זיך באוויזען אין פארדערזאל דער זעלבען שעהנער, קרעפטיג געבויטער מאן פרענקי. א באקאנטער צווישען די רייכע מיט דעם נאמען. דער דיענער האט אים דערלאנגט דעם מאנטעל, און גלייכצייטיג האט זיך דערהערט פון דרויסען א הויכער אויס־געשריי:

"דער אויטומאביל פון מר. פרענקי!"

"אך, איר זענט גאר דא! און איך האב געמיינט, אז איר זענט שוין אנגעקומען אהערען".

א. מיין טייערער פריינט, איך בין איצט זעהר אויפגערעגט און פארצווייפעלט."

"וואס האט פאסירט?"

"איך האב ניט מיין מאשין."

"פיליייכט האט עפעס פאסירט?"

האט פרענקי פרובירט טרעפען.

"זעהר מעגליך. מיין שאופער איז א גרויסער שליימזיל."

"מאדאם", האט פרענקי אויסגערופען מיט א באזונדער העפליכען און איין דעלען טאן, "אויב איר ווילט מיר באשענקען מיט אביסעל צוטרוי, וועל איך אויסרעגעוועהנליך גליקליך זיין, ווען איהר וועט זיך באנוצען מיט מיין מאשין. נעמט אן מיין פארשלאג, איך בעט אויך".

מדאם ליכטענשטיין האט זיך ניט געקענט איינהאלטען ניט צו שמייכלען, זעהענדיג ווי פרענקים געזיכט איז געווארן אזוי בעטענדיג און גלייכצייטיג האט דער אזוי ליעבלעך אויסגעדרוקט זיך באוויזען דאס רויך.

זי האט אבער זיין פארשלאג ניט אנגענומען.

'אך, עס איז מיר זעהר אונאנגענעהם. צו וואס זאלט איר מיר אפפיהרען אהיים, הערצו וואוין איך אזוי ווייט. איך דאנק אייך פאר אייער העפליכקייט."

דער זעלבער דיענער, וואס האט רערלאנגט דעם מאנטעל צו פרענקין, האט זיך ווידער דערנעהענטערט צו דער פרוי און איר איינגערוימט אז איר מאשין איז נאך אלץ ניטא.

צו פרענקין האט ער געזאגט:

"אייער מאשין שטעהט און ווארט אויף אייך".

"איר טארט לענגער ניט ווארטען, איך בין צו דיענסט פון דער גנעדיגער מאדאם."

"וועל איך אייך באמת ניט פארשאפען קיין פארדרוס?"

"וואס רעדט איר? איר פארשאפט מיר אן אמת'ע פרייד, וואס צום ערשטען מאל ניט איר מיר די מעגליכקייט פאר אייך עטוואס צו טאן."

זיי זיינען ארויס פון קאריידאר.

"א רעגען פאלט", האט מאדאם ליכטענשטיין באמערקט.

"עס, גאנץ שוואך."

אירע העגלס ווארטלעך זי האט אביסעל אונטערגעהויבען דעם מאנטעל און האט טייערע קלייד, זענען באאיילט געווען זען מיט בלישטשענדע רינגען. זי האט זיך ארויסגעוועצט אין מאשין. ער האט געגעבען א באפעהל דעם שאופער צו פארען, זיך געזעצט לעבען דער פרוי, פארקלאפט די טירלאך, און זיי זענען אפגעפארען.

דער מאשין פון פרענקין איז געווען זעהר וואונדערבאר אויסגעבעט אינווענדיג. די ווענטלאך זיינען געווען מיט זיידענע גארלענע איבערצוגען אויף שעהנע לעדער. דער מאשין האט אויסגעזעהן אין עס וואלט געווען א נעסט פון א פרוי, ווייל פרענק האט עס נאמען פאר אן אונערהער־קען הולטיי, וואס שטעלט זיך ניט אפ פאר קיין געפאהר.

פרוי ליכטענשטיין האט זיך ארומגעקוקט, און זיך געוואונדערט איבער דעם ווערטען שעהנעם אויסזעהן פון מאשין אינווענדיג.

"איך בין אזוי", האט פרוי ליכטענשטיין אנגעהויבען דעם געשפרעך, "אז אזא פרוי ווי איך, מיט אזא נאמען אין דער געזעלשאפט, און אזא עלטער איז עס א געפאהר צו פארען מיט דעם גרעסטען "האז־יושאן" פון שטאדט, אין א מאשין וואס זעהט אויס ווי א נעסט פאר פרויען פון לייכטען כאראקטער."

פרענק האט ערנסט א קוק געטאן אין אירע אויגען, און ביישלאך געענטפערט:

"פרויען פון א לייכטען כאראקטער, פאזען ניט איבער קיין טיפעגען צייכען ניט אויף די קישעלאך פון מיין מאשין, און ניט אין מיין הארץ, ווען איר ווילט אריינגעהן פון מאשין ווערען מיר זיך באיבער־צייגען צו איר מיין מאשין איז געבליבען עפעס א שפור פון אייך."

זי האט ניט פארשטאנען דייגע ווערטער, ניט זיין קול, ניט דער אינהאלט פון דייגע רייד. זענען איר געווען אויפפאלענד, עס האט זי בלויז געוואונדערט דער אויסדרוק אויף זיין פנים. אויף וועלכען עס איז געווען אויסגענומען א בייזע אירא־ניע. א טיפער קנייטש האט אדורכגעשניטען דעם שטערן ווי א צייכען פון א וואונד.

ער האט ציניש געשמייכלט. פון צייט צו צייט איז זיין בליק געפאלען אויף דעם קאפ פון מאדאם ליכטענשטיין, וועלכע איז געווען פארזונקען אין איר ברייטען געפאלטענעם שאל. אבער דיינע בליקען זיינען געווען גיכע, שארפע, און האבען זיך ניט לענגער אפגעשטעלט אויף איהר ווי א סעקונדע.

אין א געוויסען מאמענט האט מאדאם ליכטענשטיין געפרעגט א ווייש טאן מיט א זיידען טיכעל דאס פענסטער וואס איז געווען פארגעפעלט פון די טראפען רעגען וועלכע האבען געקלאפט אויף די שויבען. זי האט זיך נעהענטער צוגעבויגען. זי האט אבער גאר ניט געזעהן, ווייל די פענסטער זיינען פון אויסגעוועניג־ווענען פארהאנגען מיט פארהענגלעך פון געלען זייד.

"וואו זיינען מיר?" האט זי געפרעגט.

"מיר זיינען נאהענט פון מיין היים", האט ער געענטפערט מיט א שמייכעל, "אין פינף מינוט ארום וועלען מיר זיין אויס'ן פלאץ".

"איהר שפאסט, עס איז ניט אמת", האט פרוי ליכטענשטיין פרובירט שמייכ־לען.

"ניין, איך פארזיכער אייך, אז איך שפאס ניט, מיין שאופער פארשטייט, ניט אין זיינען גענומען אין מאכטלאוינ־קייט."

זעהענדיג אז די ארבייט איז אומ־זיסט, און אז דאס איז א שפיעל פאר דעם טייפעל, האט זי גענומען דראפען מיט די הענט די זיידענע ווענטלאך פון מאשין. מען האט געהערט ווי אירע מא־ניקיורטע נעגעל דראפען ווי א קאץ, וועלכע זוכט זיך צו באפרייען.

א ווייסער שוים האט זיך געוויזען אין די ווינקלען פון איר מויל, אפווישענ־דיג דעם "ליפ־סטיק" פון אירע ליפען. אירע אויגען זענען פארגאסען געווארען מיט בלוט.

פרענקי איז געזעסען און געלאכט. ער האט זיך געקוויקט מיט איר פאר־צווייפלונג. ער האט תנאה געהאט פון איהרע זיפצען און געשריען. מיט א גרוי־זאם פארביסען פנים האט ער זיך צוגע־קוקט צו איר און געטראכט:

"איז זי באמת אזוי שעהן ווי מען רערט וועגען איהר?"

די מאשין האט זיך פלוצלינג אפגע־שטעלט. פרענקי האט זיך אויפגעהויבען, א קוק געטאן דורכ'ן פלייגעם פענס־טערעל.

"מיר זענען אויפ'ן פלאץ שעהנע פרוי, ניט מיר אייער ארעם. און קומט מיט מיר זעהן מיין וואוינונג.

ער האט ארויסגענומען א שליסעל, און געעפענט א טירעל פון מאשין.

דער שאפער האט שוין געווארט אויסגעצויגען ווי א סטרונע ביי דער זייט.

"אביסעל מוט מדאם ליכטענשטיין, מיר פארלאזען די מאשין. האט איר זיך דא ניט געפילט ווי אן ארעסטירטע?"

א פארזונקענע אין די קישעלעך פון מאשין. מיט ברענענדיגע אויגען. פאר־ברענטע ליפען, אן ענטבלוזיטע ברוסט, וועלכע האט זיך אנטדעקט אין צייט פון אמפערען זיך. די האר אין אונארדנונג צוזשויבערט, האט פרוי ליכטענשטיין גע־הערט זיינע ווערטער. ניט פארשטעהענ־דיג זיי צוטאל. זי האט אויסגעזעהן ווי א געפאנגענע חיה'לע, וועלכעס מען האט פארגארט אין א קעפיג, און עס האט נאך קיין האפנונג אויף הילף, און ווייסט אז עס איז פארפאלען.

זי האט זיך ניט געריכט פון ארט.

פרענקי, וועלכער איז שוין געהאט ארויס פון מאשין האט אויסגעצויגען זיין האנד. זי ארומגענומען און זי צוגע־צויגען צו זיך צערטלאך און איידעל.

"ריהרט מיך ניט אן!" האט זי א גע־שריי געטאן, און צוריקציהענדיג זיך נאך טיפער, האט זי נאך מעהר זיך געטוליעט צו די קאלטע מאשין וועגען־לאך.

מאדאם, איר וועט דאך געווים ניט וועלען אז נאכדעם ווי איר זענט געקומען אהער אין מיין וואוינונג מיט אייער אייג־גענעם מאמענט וועלכעס עס קען באשטעהן פון מיין שאפער, אז איהר זענט רוהיג און פרעהלאך איינגעשטיגען. זאל איך איצט מיזען אנקומען צו דער הילף פון מיינע דיענער, אז זיי זאלען אייך מיט גרויס־ארריינטראגען אין מיין וואוינונג?"

ער האט ווידער אנגענומען איהר ארעם. איצט האט זי זיך ניט פארטיידיגט. זי האט גלייכגילטיג איבערגעגעבען דעם שטארקען דרוק פון זיינע הענט און גע־הארכזאם אויסגעשטיגען פון מאשין.

די נאכט איז געווען א פינסטערע, א שווארצע. אין א רעגענדיגע.

זיי זיינען גענאנגען אויף עטליכע טרעפען פון קאריידאר, און א טיר האט זיך געעפענט פאר זיי, דארט האט שוין גע־ווארט א דיענער.

זעהענדיג א מענש, איז פרוי ליכטענ־שטיין ווידער געווארען אויפגערעגט. עס האט זיך דערוועקט אין איר א האפנונג, אז דער מענש וועט איר העלפען, זעהענדיג ווי זי איז מיאוס פארנארט געווארען.

'איך בעט, איר זאלט מיך פארטייט־ריגען, האט רחמנות!" האט זי געבעטען, "איך בין אין ערלאכע פרוי, א מוטער פון א קינד. איך בין רייך. איך וועל אייך קענינ־לאך באלוינען."

דער מענש איז אבער געשטאנען באוועגלאז, ער האט זיך ניט א היהר גע־טאן פון ארט, און בלויז געקוקט אויף פרענקי'ן.

פרענקי האט ציניש געשמייכעלט, און האט איר לייכט א שטוס געטאן.

זיי זענען ארויס אין אן עס־צימער.

"איר מוזט זיין הונגעריג מיין טיי־ערע. געווים איז אייך טרוקען אין מויל. דא וועט איר קענען עפעס איבערכאפען, איך האב זיך געריכט אויף אייך. און גע־וועזען זיכער אז איר וועט דא היינט זיין מיין גאסט. דערפאר בין איך געגאנגען צום באל, און געהייסען צוגרייטען א גו־טען סאפער. איר דארפט זיך ניט שעהמען. איר קענט עפעס איבערכאפען. ספעציעל ווען איר האט געהאט אזא שלעכטע אינ־ערוואר־טעעטע אויפגאהמע."

דאס צימער אין וועלכע זיי האבען זיך געפונען איז געווען זעהר שעהן אויסגעשטאטעט. די ווענט באהאנגען מיט זעלטענע בילדער, און אויף א טישעל, איינגעטונקען אין בלומען, איז געשטאנ־נען פרוכט און פלייש־יגע שפייזען. עס איז אויך געשטאנען פארשיעדענע געטראנקען וועלכע האבען גערייצט דעם אפעטיט.

ווען זיי האבען זיך געפונען אליין, האט פרוי ליכטענשטיין קומענדיג אביסעל צו זיך זיך אויסגעגליכען און שטאלץ גע־זאגט צו פרענק'ן.

"איך פארליר נאך ניט די האפנונג, אז איר טרייבט מיט מיר א שפאס, און אבוואהל איר האט דעם שפאס אביסעל צו ווייט פארפיהרט, און זיך ערלויבט אזעל־כעס, וואס קיין מאן האט זיך נאך מיט מיר ניט ערלויבט, זייט איך בין פארהייראט, וועט איר אים פרעהלאך פארענדיגען. איך גלייב ניט אז איר זענט פעהיג צו באַ־גאהען א נידערטרעכטיגקייט."

"אונזער שפאס וועט זיך פארענדי־גען מיט א געלעכטער, — אויב איר וועט וועלען."

ער האט איר צוגערוקט א שטול.

"איך פארלאנג פון דיר, און בעט אן איידער זי האט צייט געהאט א טראכט צו טאן וועגען דייגע ווערטער, האט פרענקי זיך ארונטערגעבויגען צו איר, און זי צערטליך ארומגעארעמט.

"ענדליך, — ענדליך וועל איך דיר קענען זאגען אז איך ליעב דיך, און זא־גען אין אזא סארט, ווי איך וועל וועלען".

"עס איז ניט אמת, איר מאכט חוזק פון מיר, עס פארשאפט אייך פאר־גענינגען צו טרייבען שפאס מיט מיין פערזאן."

און ענדערענדיג באלד דעם טאן איז זי ווידער געווארען די וועלטליכע דאמע. אבער זעהענדיג אז ער איז צו דרייסט, האט זי אויסגערופען:

"זייט אזוי גוט און עפענט א פענס־טער פון מאשין. עס איז מיר צו הייס. איך שטיק זיך איינפאך."

פרענקי האט אויסגעבראכען אין א געלעכטער.

מאדאם ליכטענשטיין, איהר זענט אין מיינע הענט, איר זענט פארפירט גע־ווארען. איר קענט עס מיר גלויבען. איר געהערט צו מיר, איבערגעגעבן פארדיין איך עס אז איך זאל אייך באוויזען."

און ארונטערבויגענדיג זיך אזוי נאָ־הענט צו איר, אז ער האט מיט זיינע ליפען געקענט באריהרען אירע. האט ער אויסגערופען:

"אויב עס איז דא א נאט, וואס קען זיין אן עדות, ערקלערה איך אייך אז איך האב דיך ליעב."

ער האט געשטאמעלט, ניט וויסענ־דיג ווי אזוי צו זאגען דו, צו איר.?

זי האט גענומען ציטערען. עס האט איר באהערשט א טיעפער אינרוה. זי האט ווי אויף א ווייל פארלארען איר פאר־שטאנד. זי האט דערפיהלט א קאפ וועה־טאג, און אלעס האט זיך גענומען דרעהען ארום אירע אויגען ווי א פארכשופנע ראד.

נאך עטליכע סעקונדען וואס זענען נויטיג געווען צו פארטראכטען זיך, איז זי געווארען רוהיג און אונבאוועגליך. זי האט זיך זאגאר ניט אקעגענגעשטעלט געגען זיינע ערשטע קושען. מיט א מאָל אבער האט זי זיך א ריס געטאן פון ארט, האט גענומען קלאפען מיט די פויס־טען אין דער גראבער שייב פון מאשין און געשריען מיט אלע כחות.

הילף! הילף!"

דערנאך איז זי ווי א באהויכגטע נאך דעם דאזיגען געשריי געפאלען אויף די קישעלאך פון מאשין.

"דייגע קולות און הילפסרופען זענען נארגיט ווערט. העכסטענס, קען דיך הע־רען מיין שאופער, ער איז מיט לייב און לעבען מיר אביבערגעגעבען. פאר מיינס א וואָרט וועט ער זיך לאזען אויפהענגען, האט איר א פארשוין וועלכער איז אנט־לאפען פון טורמע. איך האב אים געטראַ־פען פאר דער מלחמה און אים געמאכט פאר מיינעם א שאופער. ווייסענדיג זיין סוד, קען איך אים פארטרויען, ווייל אועל־כע פארשוינען זענען די געטרייעסטע דיע־נער אויף דער וועלט. מאדאם ליכטענ־שטיין", האט ער ווייטער פארגעזעצט מיט א שמייבעל, "איר דאזיגער אמאליגער ערשטאנט איז ווערט אן ערליכער מענש. דאס איז א שאופער וועלכען מען קען מיט קיין אוצרות ניט באצאהלען. ווען איך וואלט אים ערלויבט אזא הוקפסים, וואלט ער אייך דערשטיקט מיט זיינע צעהן פינגער."

אהן ווערטער, מיט בלישטשענדע אויגען און פארקריצטע צייהן, ווי ביי א מענשען וועמען עס באפאלט מיט אמאָל א ווילדע משוגעת האט פרוי ליכטענשטיין אנשטרענגענדיג די העכסטען מוסקולען גע־פרוטט זיך באפרייען פון איר געפענגע־ניש, רייסענדיג זיך צו דער טיר, וואס איז געווען פארשלאסען.

דורך איהרע פארהאקטע ציין האבען זיך ארויסגעריסען שווערע זיפצען פון שרעקליכער אויפרעגונג און מאכטלאוינ־קייט.

זעהענדיג אז די ארבייט איז אומ־זיסט, און אז דאס איז א שפיעל פאר דעם טייפעל, האט זי גענומען דראפען מיט די הענט די זיידענע ווענטלאך פון מאשין. מען האט געהערט ווי אירע מא־ניקיורטע נעגעל דראפען ווי א קאץ, וועלכע זוכט זיך צו באפרייען.

א ווייסער שוים האט זיך געוויזען אין די ווינקלען פון איר מויל, אפווישענ־דיג דעם "ליפ־סטיק" פון אירע ליפען. אירע אויגען זענען פארגאסען געווארען מיט בלוט.

פרענקי איז געזעסען און געלאכט. ער האט זיך געקוויקט מיט איר פאר־צווייפלונג. ער האט תנאה געהאט פון איהרע זיפצען און געשריען. מיט א גרוי־זאם פארביסען פנים האט ער זיך צוגע־קוקט צו איר און געטראכט:

"איז זי באמת אזוי שעהן ווי מען רערט וועגען איהר?"

די מאשין האט זיך פלוצלינג אפגע־שטעלט. פרענקי האט זיך אויפגעהויבען, א קוק געטאן דורכ'ן פלייגעם פענס־טערעל.

"מיר זענען אויפ'ן פלאץ שעהנע פרוי, ניט מיר אייער ארעם. און קומט מיט מיר זעהן מיין וואוינונג.

ער האט ארויסגענומען א שליסעל, און געעפענט א טירעל פון מאשין.

דער שאפער האט שוין געווארט אויסגעצויגען ווי א סטרונע ביי דער זייט.

"אביסעל מוט מדאם ליכטענשטיין, מיר פארלאזען די מאשין. האט איר זיך דא ניט געפילט ווי אן ארעסטירטע?"

א פארזונקענע אין די קישעלעך פון מאשין. מיט ברענענדיגע אויגען. פאר־ברענטע ליפען, אן ענטבלוזיטע ברוסט, וועלכע האט זיך אנטדעקט אין צייט פון אמפערען זיך. די האר אין אונארדנונג צוזשויבערט, האט פרוי ליכטענשטיין גע־הערט זיינע ווערטער. ניט פארשטעהענ־דיג זיי צוטאל. זי האט אויסגעזעהן ווי א געפאנגענע חיה'לע, וועלכעס מען האט פארגארט אין א קעפיג, און עס האט נאך קיין האפנונג אויף הילף, און ווייסט אז עס איז פארפאלען.

זי האט זיך ניט געריכט פון ארט.

פרענקי, וועלכער איז שוין געהאט ארויס פון מאשין האט אויסגעצויגען זיין האנד. זי ארומגענומען און זי צוגע־צויגען צו זיך צערטלאך און איידעל.

"ריהרט מיך ניט אן!" האט זי א גע־שריי געטאן, און צוריקציהענדיג זיך נאך טיעפער, האט זי נאך מעהר זיך געטוליעט צו די קאלטע מאשין־וועגען־לאך.

מאדאם, איר וועט דאך געווים ניט וועלען אז נאכדעם ווי איר זענט געקומען אהער אין מיין וואוינונג מיט אייער אייג־גענעם מאמענט אויסגעזעהן אין אזעלכע פון מיין שאפער, אז איהר זענט רוהיג און פרעהלאך איינגעשטיגען. זאל איך איצט מיזען אנקומען צו דער הילף פון מיינע דיענער, אז זיי זאלען אייך מיט גרויס־ארריינטראגען אין מיין וואוינונג?"

ער האט ווידער אנגענומען איהר ארעם. איצט האט זי זיך ניט פארטיידיגט. זי האט גלייכגילטיג איבערגעגעבען דעם שטארקען דרוק פון זיינע הענט און גע־הארכזאם אויסגעשטיגען פון מאשין.

די נאכט איז געווען א פינסטערע, א שווארצע. אין א רעגענדיגע.

זיי זיינען גענאנגען אויף עטליכע טרעפען פון קאריידאר, און א טיר האט זיך געעפענט פאר זיי, דארט האט שוין גע־ווארט א דיענער.

זעהענדיג א מענש, איז פרוי ליכטענ־שטיין ווידער געווארען אויפגערעגט. עס האט זיך דערוועקט אין איר א האפנונג, אז דער מענש וועט איר העלפען, זעהענדיג ווי זי איז מיאוס פארנארט געווארען.

'איך בעט, איר זאלט מיך פארטייט־ריגען, האט רחמנות!" האט זי געבעטען, "איך בין אין ערלאכע פרוי, א מוטער פון א קינד. איך בין רייך. איך וועל אייך קענינ־לאך באלוינען."

דער מענש איז אבער געשטאנען באוועגלאז, ער האט זיך ניט א היהר גע־טאן פון ארט, און בלויז געקוקט אויף פרענקי'ן.

פרענקי האט ציניש געשמייכעלט, און האט איר לייכט א שטוס געטאן.

זיי זענען ארויס אין אן עס־צימער.

"איר מוזט זיין הונגעריג מיין טיי־ערע. געווים איז אייך טרוקען אין מויל. דא וועט איר קענען עפעס איבערכאפען, איך האב זיך געריכט אויף אייך. און גע־וועזען זיכער אז איר וועט דא היינט זיין מיין גאסט. דערפאר בין איך געגאנגען צום באל, און געהייסען צוגרייטען א גו־טען סאפער. איר דארפט זיך ניט שעהמען. איר קענט עפעס איבערכאפען. ספעציעל ווען איר האט געהאט אזא שלעכטע אינ־ערוואר־טעעטע אויפגאהמע."

דאס צימער אין וועלכע זיי האבען זיך געפונען איז געווען זעהר שעהן אויסגעשטאטעט. די ווענט באהאנגען מיט זעלטענע בילדער, און אויף א טישעל, איינגעטונקען אין בלומען, איז געשטאנ־נען פרוכט און פלייש־יגע שפייזען. עס איז אויך געשטאנען פארשיעדענע געטראנקען וועלכע האבען גערייצט דעם אפעטיט.

ווען זיי האבען זיך געפונען אליין, האט פרוי ליכטענשטיין קומענדיג אביסעל צו זיך זיך אויסגעגליכען און שטאלץ גע־זאגט צו פרענק'ן.

"איך פארליר נאך ניט די האפנונג, אז איר טרייבט מיט מיר א שפאס, און אבוואהל איר האט דעם שפאס אביסעל צו ווייט פארפיהרט, און זיך ערלויבט אזעל־כעס, וואס קיין מאן האט זיך נאך מיט מיר ניט ערלויבט, זייט איך בין פארהייראט, וועט איר אים פרעהלאך פארענדיגען. איך גלייב ניט אז איר זענט פעהיג צו באַ־גאהען א נידערטרעכטיגקייט."

"אונזער שפאס וועט זיך פארענדי־גען מיט א געלעכטער, — אויב איר וועט וועלען."

ער האט איר צוגערוקט א שטול.

"איך פארלאנג פון דיר, און בעט אן איידער זי האט צייט געהאט א טראכט צו טאן וועגען דייגע ווערטער, האט פרענקי זיך ארונטערגעבויגען צו איר, און זי צערטליך ארומגעארעמט.

"ענדליך, — ענדליך וועל איך דיר קענען זאגען אז איך ליעב דיך, און זא־גען אין אזא סארט, ווי איך וועל וועלען".

"עס איז ניט אמת, איר מאכט חוזק פון מיר, עס פארשאפט אייך פאר־גענינגען צו טרייבען שפאס מיט מיין פערזאן."

"אויב איר ווילט אויפהערען מיך צו ליעבען, מוזט איר אויפהערען מיך צו ווייטיגען."

"איך ווייס ניט אז איך בין אזוי דערהרגע־נען ווי א הונט, אויב איר וועט זיך וואַ־גען צו צוצוריהרען צו מיר".

"ווייסטו הייסט עס, מאדאם ליכ־טענשטיין, אז איך זאל דיר נעהמען מיט געוואלד?" האט ער קאלטבלוטיג גע־פרעגט.

"אויב איר וועט קענען, מיט מיין גוטען ווילען וועל איך מיר ניט אונטערגע־נעבען. זאגאר דאס זאל מיר קאסטען מיין לעבען."

"נו, גוט, איך נעהם דיין עצה", האט פרענקי אפגעענטפערט מיט א זיבערער, פעסטער שטים, אז זי האט אזש אויפגע־ציטערט פון שרעק.

"וואס? מיין קערפער געהערט שוין ניט צו מיר?" האט זי ערשטוינט אויסגעשריגען.

איר שטימע איז אבער געווען א בעטענדיגע.

דער פעסט געבויטער פרענקי, וואס איז געשטאנען נעבען איהר, האט אין דא־זיגען מאמענט אויסגעזעהן באזונדערס אין שטארק אן קרעפטיג. עס האבען זיך בולט ארויסגעזעהן זיינע שטארקע פעסטע מוסקולען.

זי האט געזעהן אז זי איז מאכטלאז געגען איהם.

"פאר וואס ווילט איך מיט מיר זיך אזא בייזען שפיעל טאן?" האט זי מיט געבעטן געפרעגט. פאר וועלכע זינד? און פאר וועלכען אזעל? פעהלען אייך דען שעהנערע און יונגערע פרויען ווי איך בין?"

פרענקי האט זיך אויסגעגליכען, און מיין אויגען אויגען האבען זיך גלאנציגע פייערלאך".

"דו פרעגסט מיך פארוואס? דו? און דו ווייסט עס ניט? איז דען דאס דיין איינגענע ארבייט? האסטו עס דען

(פארזעצונג אויף פיידזש 7)

דיעזע מיטטיילונג איז צו מיליאָנען מענשען

אלל־ברען איז פאר זיי וויכטיגע נייעס וועגען געזונט

מיליאָנען מענשען, ווייסען אז קאפזוועה מאג, שלעכטע שטופונג און אנדערע שמערצען ווערען פארארזאכט פון פארשטאפונג. זיי ווייסען אויך אז אפטיהר טיבלען, פיי־לען און פאמעכטיגע מעדיצינען וועלען בלוט ווערקען און וועלען זעכער גוט ברייג־גען קיין פולשטענדיגע בעפרייונג פון פארשטאפונג. דיזע וועלען זיין שטארק פער־אינטערעסירט אין דעם באשיידענען, ווערק־זאמען מיטעל געגען פארשטאפונג, וואס איז עדעקס געווארען פון מיליאָנען מענ־שען דורך זיינע ערפאהרונג.

מען קען הויגט צו טאג אינדערהיים לאגג'ס אלל־ברען פאר דער בעפרייונג פון פארשטאפונג און בדי אז פערהיטען דיך בעגען פארשטאפונג. דיזער געשמאק קען סיגיעל גיט צו שארפטיג עלעמענטען צו דעם דזיעזע, וואס איז אן אבסאלוטע פערזיכערונג געגען געפעהרליכע קראנק־הייטען. קעלאגג'ס אלל־ברען איז גא־ראנטירט צו בעפרייען פון איטומיליגער און ווידערהאלענער פארשטאפונג.

קעלאגג'ס אלל־ברען איז דער פרוכטיגע לער פארזאוס ברען. גיט גוט פערהיטט דאס בעגען פארשטאפונג, גוט עס עכסהאלט אויך א סך אויזען וואס בערייטערט די בלוטען און בעזונגט אדרום דעם גלוהענ־דען קערפער פון געזונט אין אויזער געזעהס. מיט מילך און פרוכט זאפטען; עס בייזונגט אויך גרויסטיגע וויטאמינס.

אויזער גראסטער האט קעלאגג'ס אלל־ברען אין דעם ריטען און גרינעם פע־קעלען. עס ווערט פארזיכערט אינערהאלב בשאסט פון קאנאדע אין קאלאגג אין אנדערע. אלל־ברען איז אן אמעריקאנער פרייזדע־לייגער קאלאגג ביז אהער איצ־טיגער שטאלטער פאזיציע.

הייגט צו טאג, מיט פרעגטשעס אין אלע טיילען פון לאנד פון האליפאקס ביז וואנקאווער און פארבינדונגען מיט אלע ווינקלען פון דעם וועלט־קוגעל, מאכט די באנק אום מאנט־רעאל כסדר'דיגען פארשריט, גע־פירט פון דזעלבע פרינציפען פון פראגרעס און לייסטונג צום קאנא־דער פאלק.

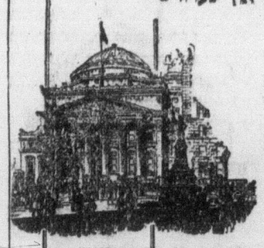

1930
1817
113

113 יאהר פון פראגרעס אין סערוויס

עטאבלירט דעם 3־טען נאָוועמבער, 1817, מעסט די באנק אף מאָנט־רעאל איהר פראגרעס מיט דער אָנטוויקלונג פון קאנאדע פון א קליינער קאלאניע ביז איהר איצ־טיגער שטאלטער פאזיציע.

הייגט צו טאג, מיט פרעגטשעס אין אלע טיילען פון לאנד פון האליפאקס ביז וואנקאווער און פארבינדונגען מיט אלע ווינקלען פון דעם וועלט־קוגעל, מאכט די באנק אום מאנט־רעאל כסדר'דיגען פארשריט, גע־פירט פון דזעלבע פרינציפען פון פראגרעס און לייסטונג צום קאנא־דער פאלק.

BANK OF MONTREAL

עטאבלירט 1817

(אלוועלטליך אין פארעגס, אבער קיין אקאונט איז צו קליין)

Kellogg's
ALL-BRAN
פארבעסערט אין געשמאק און טעם א גליקליכער אויסדרוק זיך באוויזען דאר־

THE
DOMINION BANK
ערלייך און ספעדייגע עוו. ברענטש
לאדעט ספעציעל איין אין איהר ברענטש די סוחרים פון דעם דיסטריקט צו ווערען מעהר היימיש אין דער באנק.
געלט קיין איראפא שיקען מיר צו די בילינסטע פרייזען.
אויסגעצאהלט אין אמעריקאנער דאלארס, אדער ווי אזוי איהר ווילט.
זעהט אונז איידער איהר שיקט געלט. איהר וועט זיכער זיין איפרידען.
ס׳ ק׳ קוק, מענעדזש

ווען די נערוועז זענען אנגעצויגען

אויב אייערע נערוועז זענען אנגעצויגען איז עס דער טורס געפאר סיגנאל, אז זיי נויטיגען זיך אין רוה און נארהאפטיגקייט.

אוואלטיין גיט אלע נויטרעטיוועס וואס זענען נויטיג פאר פער־פעקטען נערוועז געזונט. עס איז א נאטירליכער, געשמאקער שפייז געטראנק, וויסענשאפטליך פארפערטיגט פון פרישע אייער, הייך מיט פעטע מילך, און ציטיגע בארלי מאלץ. דאקטורים איבער דער גאנצער וועלט רעקאמענדירען אוואל־טיין צו נערוועז־אויסגעצוגטע פאציענטען. שפייזט אייערע נערוועז מיט דיזען קרעפטיגענדען שפייז געטראנק.

OVALTINE

טאניק שפייז געטראנק

ס׳בויט דעם גייסט, נערוועז און קערפער

אין אלע גוטע סטארס אין 50ס., 75ס., $1.25 און ספעציעלע פאמיליע סייז $4.50 טינס: אויך סערווירט היים אדער קאלט אין כארא פאונטיינס.

וואָרנונג — מישט ניט צוגיוויל אוואלטיי, מיט א וועלכען עס איז אנערערען פארדוקט. אוואלטיין האט די אינדארסירונג פון דער וויסענשאפטליכער וועלט. עס איז דער בע־סערער טאניק שפייז געטראנק.

248

דער וועג צו באקעמפען א קאלד איז דורך די באולס

אזוי שנעל ווי איר קריגט א קאלד, פארשליכטען זיך די לעבלאך, און דאס אטעמען ווערט שווער. די גאזען און ווייסט קענען ניט ארויס דורך דער הויט. הארובער איז דער ערשטער ראט פון אייער דאקטאר, אין פאל פון א קאלד. א מילדער לאקסאטיוו ווי קאסקארא. כע־דיציניש אויטאריטעטען שטימען אין, אז עס שטארקט ווירקליך די באולע־מוסקולען. נעמט קאסקארא אין דער אל־גע־נענטסטער פארמע, אין קענדי קאסקא־רעטס.

נעדענקט דאס ווען איר קריגט א קאלד. ווען דאס אטעמען ווערט שווער: דער צונג באדעקט; אדער איר קריגט קאפ־ווייטאג, שווינדלעניש, פארשטאפט, וואהרים ווענדען זיך צו שווערע זאכען ווען קאסקארעטס קענען אקטיוויזירען די באולס אזוי שנעל, אזוי אויטשעדליך און אזוי אנגענעם — און זיי קאסטען בלויז א דאם?

רעגעלמעסיגע ווייטאגען?

אייניגע פרויען ליידען מער פון אנדערע. אפט, ווען עס איז ניט נויטיג! די ווייטאגען פון וועלכע פרויען ליידען באזונדערס קאנען אפ־געשאפען ווערען אזוי גערן ווי אנדערע ווייטאגען. פאר וועלכע אזוי פיל אנדערע באאזועקט.

די דאזיגע מאבלעטס זענען שטענ־דיג א גרויסע הילף אין אזעלכע צייט־טען, און קיינ